

In gesprek met een echte Reuselse

Door Thijs van der Zanden

Vruuger zongen bé ons thuis vural ons moeder en ons Isa és lijsters és ze huishouwelijk wéérk deejen. Zingen zit bé de Panjoelen in d'n aord. Nie bé mén! Ik ben bééter in praoten!

Doortje Damen-Panjoel aan het puzzelen in de keuken van haar woning op 6 april 2006

Oma Hanneke Panjoel-Mutsers en haar dochter Mie Panjoel, omstreeks 1935. Vermoedelijk zijn ze naar de kerk geweest gelet op hun deftige zondagse kleren. Op de achtergrond Stiena Lanen. De gebouwen zijn de voormalige kleuterschool en het zustersklooster.

Aan het woord is de 79-jarige Doortje Damen-Panjoel de achtste in de rij van het negen kinderen tellende gezin van Jan Panjoel en zijn vrouw Thee van *Sieme Snip* (Vosters).

Voorouders

Grutvódder Bert Panjoel en *grutje* Hanneke Mutsers hadden ongeveer 100 jaar geleden een gemengd boerenbedrijfje aan de Rijpershoek, een van de oudste gehuchten van Reusel. Vooral *Grutvódder* had een heel *goei*, zacht karakter. Hij was altijd blij als we op bezoek kwamen en vond alles goed wat we daar deden. We hebben hem nog nooit kwaad gezien. Ook kan ik me niet herinneren dat *grutje* ooit kwaad was hoewel we wel aan haar gezicht zagen dat ze het niet overal mee eens was.

In 1934 vierden ze hun gouden bruiloft. Dat was in Reusel in die tijd een zeldzaamheid waar behalve de familie ook de buurtgenoten en een groot deel van de Reuselse gemeenschap bij betrokken waren. Die gouden bruiloft kan ik me nog goed herinneren. *Grutvódder*

en *grutje* werden in een versierde auto naar de kerk gebracht, begeleid door ruiters van de Reuselse rijvereniging Jeanne d'Arc. Achter hun aan kwam een stoet van praalwagens, versierde fietsen en buurtgenoten, familie en andere Reuselnaren. Ook ik liep als bruidje in de stoet mee, met onder anderen mijn zusjes Isa, Annie en Nellie, mijn nichtjes Guus, An en Miet van tante Bel van Limpt en mijn nichtjes Lies en An van Driek-oom. Het feest werd gehouden in een grote tent die bij hun boerderij aan de Rijpershoek op het karspoor was gezet. De organisatie was mede in handen van aannemer Toontje Wilborts, zijn buurman Willem van Hoek, Tuntje van d'n Hoek (Jansen) en Jan Coolen. In mijn herinnering was het een geweldig feest met veel optredens en sketches zoals ik dat nog nooit had meegemaakt, vertelt Doortje.

In mijn kinderjaren kwamen we graag bij opa en oma op de Rijpershoek. Wel bleef ik weg bij hun koeien en paarden. Daar was ik heel bang van en ben dat heel mijn leven ook gebleven. Ik heb zelfs een tijd gehad dat ik dagelijks van paarden droomde, zo diep zat

Oma Hanneke Panjoel-Mutser. Ze is geboren op 19 juni 1861 en overleden op 30 september 1941. Hier is ze zo deftig gekleed omdat het 22 mei 1909 was, de dag van haar zilveren huwelijksfeest.

Een streng kijkende opa Bert Panjoel. Hij is geboren op 20 december 1839 en overleden op 5 oktober 1945. Er was die dag helemaal geen reden om streng te kijken want hij vierde die dag op zijn boerderij aan de Rijpershoek met zijn familie zijn zilveren huwelijksfeest. Doortje heeft hem in heel zijn leven niet kwaad gezien.

dat er bij mij in. De boerderij was in die tijd al overgenomen door Driek-oom een broer van onze pa. Met nieuwjaar kregen we er altijd een gulden wat voor toen een vorstelijk bedrag was. We gingen op nieuwjaarsdag ook altijd naar tante Mie, een zuster van onze pa en naar *ome* Janus die tegenover Driek-oom woonden. Daar kregen we altijd noten en koffie met geitenmelk erin weet ik nog wel. In de boerderij van *Grutvódder* en het gezin van Driek-oom woonde ook nog Péér-oom. Hij was een schuchtere eenvoudige vrijgezel die zelden iets zei. Wel was hij heel sterk. Hij kon bijvoorbeeld met twee vingers een kruiwagen met stenen optillen en in zijn eentje een hoogkar vooruit duwen. Met Reusel kermis en bij familie- en buurtfeestjes maakte hij muziek met een trek- of mondharmonica. Ook andere instrumenten kon hij bespelen. Als hij een paar borreltjes gedronken had kwam hij los. Dan ging hij op een stoel staan en begon te declameren. Heel gezellig vonden we dat altijd!

Péér-oom had nog een bijzondere gave, hij was heel bedreven met de wichelroede. Feilloos kon hij hiermee een *wotteraor* opsporen. Ook ons grutje had een bijzondere eigenschap, zij kon *overlezen*. Wanneer iemand naar haar toe kwam met bijvoorbeeld een verstuikte pols zei ze: "*Gó mér efkes zitten dan zal ik us*

kééken watter ón te doen is." Ze maakte dan met haar handen bewegingen over de verstuikte pols en na een tijdje ebde dan de pijn weg.

Om bij de boerderij op de Rijpershoek te kunnen komen moesten we door *Schoorepédje*. Dat was een heel smal *pédje* dat vanuit de Mierdseweg langs het huis van *Schoore Fons* (Schoormans) liep en bij de Rijpershoek uitkwam. Aan d'n hoek met de Rijpershoek stond een heel oud boerderijtje waar het kinderloze echtpaar Tinus en Drika Walen woonde. Dat waren heel zuinige mensen die ons altijd argwanend in de gaten hielden wanneer we bij hen voorbij kwamen. Ze stonden in Reusel bekend als *hil goei minsen*, maar we waren een beetje bang van hen en opgelucht wanneer we daar voorbij waren.

Koetsier in Bemmél

Omstreeks 1910 was onze pa in militaire dienst bij de huzaren. Hij was bij het paardenvolk in Nederland op diverse plaatsen gestationeerd. Vermoedelijk ook in de buurt van Bemmél want na zijn diensttijd werd hij daar bij een rijke steenoveneigenaar koetsier en tuinman. Tijdens zijn verlof in Reusel leerde hij ons moeder kennen, Thee van *Sieme Snip*. Onze pa had wel stijl. Zo ging hij wel eens naar z'n

meidje met witte handschoentjes aan en een bolhoedje op. Hij vertelde wel eens dat hij er veel voor heeft moeten doen om ons moeder aan de haak te slaan. In de ogen van zijn aanstaande schoonvader kon onze pa nog niet genoeg in de weegschaal leggen om met ons moeder te mogen trouwen. Op 5 januari 1910 is hij toch met haar getrouwd en is het jonge echtpaar in Bemmeler gaan wonen, waar onze pa als koetsier zijn boterham verdiende. Ze hebben in Bemmeler ongeveer 8 jaar gewoond. Daar zijn hun oudste kinderen Bertus, Mietje en Simon geboren. Ons moeder werkte in Bemmeler als dienstbode in een gezin. Ze werd voor haar werk, dat uit poetsen en koken bestond, in natura betaald. Ze mocht namelijk elke dag voldoende voedsel mee naar huis nemen voor haar huishouden.

Taxichauffeur in Tilburg

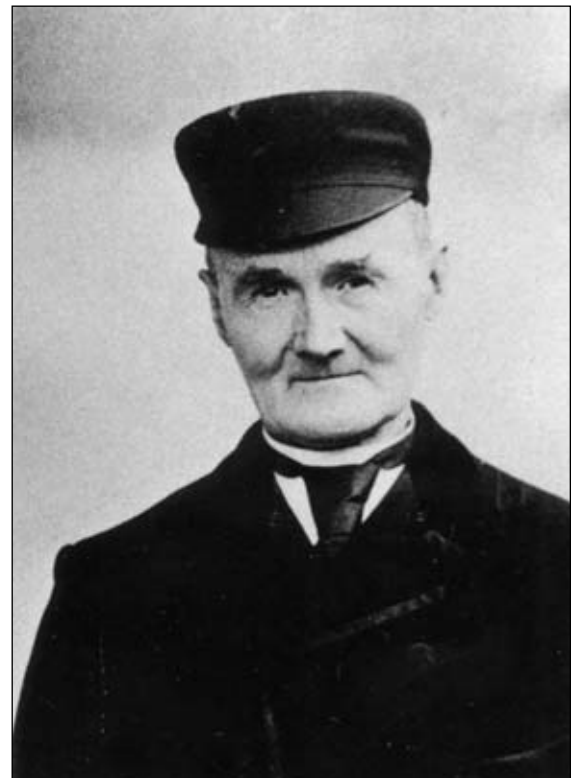
Omstreeks 1918 kreeg onze pa een aanstelling als taxichauffeur bij de heer Franken, een rijke Tilburgse wolfabrikant. Om die reden werd er verhuisd naar de Kasteeldreef in Tilburg. Daar zijn mijn zusjes Annie, Nellie, Isa en broer Gust geboren. Onze pa had het bij wolfabrikant Franken goed naar de zin. Wanneer de heren onderweg ergens gingen eten kreeg hij genoeg geld om elders de inwendige mens te versterken. Toen onze pa

op een keer het overgebleven geld teruggaf zei Franken: "Maar Jan, waarom heb je niet alles opgemaakt, je mocht toch een volledig diner gebruiken!" Waarop onze pa zei: "Ik heb heel goed gegeten, zuurkool met worst." Wolfabrikant Franken had een royaal karakter. Regelmatig vond onze pa wat geld onder de vloermat van de auto. Wanneer onze pa dat vertelde zei Franken: "Dat is vindersloon."

Vrachtbedrijf en winkel te Reusel

Na ongeveer 8 jaar in Tilburg gewoond en gewerkt te hebben konden mijn ouders in 1926 van Januske van Helvoirt een groot vrijstaand huis kopen. Het stond in Reusel aan de Lensheuvel. Na aanvankelijk in Reusel met paard en wagen het beroep van voerman uitgeoefend te hebben kocht onze pa spoedig daarna een vrachtwagen. Als zelfstandig vrachtwagenchauffeur vervoerde hij alles wat er te vervoeren was van vee tot hosties voor de rector. Die woonde toen in het rectorshuis dat in de Schoolstraat stond. Ons moeder had in het grote huis een winkeltje waar ze onder andere hoeden, petten, klompen, snoep en rookartikelen verkocht. Het ging goed met de zaken, want ik weet nog dat onze pa vroeger wel een trots vertelde dat het huis, wat 5.000 gulden gekost had, binnen vijf jaren vrij was van schuld.

De in nette kleren gestoken Drieka en Tinus de Waal, de burens van opa en oma Panjoel, omstreeks 1935. Het waren zuinige maar doodgoeie mensen. Ze woonden in een heel oud boerderijtje, de zogenaamde hoeve Ten Pole, een van de zes Reuselse pachthoeven van de abdij van Postel. Waarom Doortje en haar zusjes bang waren wanneer ze voorbij dat boerderijtje moesten is niet goed te verklaren.

In die tijd kregen we op zondagmiddagen uit de winkel een paar *kwattas* die we buiten onderling moesten verdelen. Onze pa en ons moeder gingen dan in de keuken bij de kachel dutten en mochten daarbij zo min mogelijk gestoord worden. Bij de kachel stond ook

altijd een kolenkit waarin onze pa, die een verwoede pruimer was, zijn pruimen en pruimensap deponeerde. Hij richtte niet altijd even goed zodat daar altijd gepoetst moest worden, weet Doortje nog.

Buurtgenoten in de Lensheuvel

Rechts van ons huis aan het beekje, de Reusel, dat via een duiker onder de weg doorkwam stond het huis van het gezin van Harrie Paulussen. Harrie was ambtenaar bij staatsbosbeheer en tevens ook boswachter. In Reusel noemden ze hem ook wel *'t Gruuntje* omdat hij altijd in het groen gekleed was. Links van ons huis stond het gevelhuis waar Jantje Sanders en zijn vrouw Cato Vosters. Zij is lange tijd bestuurslid van de K.A.V. geweest. Tijdens de oorlogsjaren vonden de Duitsers bij hen een joodse familie die zich daar schuil hield. De joodse familie werd afgevoerd naar een concentratiekamp. Daarnaast stond een soortgelijk huis waar het huisgezin van Janus Adams woonde. Janus was sigarenmaker en een tijd voorzitter van de R.K. Tabaksbewerkerbond. In zijn vrije tijd bracht hij per fiets voor zijn broer uit Lage Mierde brood rond. We woonden daar in een gemoedelijke vriendelijke buurt waar burenhulp algemeen

Gust-oom Panjoel, omstreeks 1916. Hij is op 25-jarige leeftijd overleden aan de Spaanse griep die ook in Reusel veel slachtoffers maakte. Over de hele wereld vielen er toen door deze griepgolf die uitgegroeid was tot een zogenaamde pandemie, miljoenen doden.

Janus-oom van Gompel en zijn vrouw tante Mie, omstreeks 1924. Elk nieuwjaar kreeg Doortje en de andere kinderen van hen het vorstelijke bedrag van één gulden en een handjevol noten. Ook werd er koffie met geitenmelk geschonken waar Doortje geen liefhebster van was.

Péér-oom Panjoel, omstreeks 1940. Hij was een schuchtere eenvoudige oom die pas los kwam als hij een paar borreltjes gedronken had. Hij kon diverse muziek-instrumenten bespelen en was bedreven in het hanteren van de wichelroede.

goed was. Bij mooi weer werd er voor ons huis dikwijls gebuurt. Harrie Paulussen, smed Lowiek Vosters en Jantje en Tinuske Sanders waren dikwijls van de partij. Graag wilden wij dan horen wat er gezegd werd, vertelt Doortje.

Lagere schooltijd

Vanaf de kleuterschool tot op de dag van vandaag is mijn toenmalig buurmeisje, Toos Paullusen, mijn vriendin gebleven. Van de kleuterschool kan ik me zuster Pacifica nog goed herinneren. In haar ogen was ik niet altijd een lieverdje. Wanneer ik weer eens uit de band was gesprongen werd ik door haar met soms ook nog een paar klappen op de billen in het kolenhok gezet.

Op een keer dacht ik slim te zijn en vertelde op school dat mijn oudere zusje Nellie *dikoor* had wat in die tijd heel besmettelijk was. Om risico's te voorkomen werd ik naar huis gestuurd. Onderweg echter kwam ik ons Nellie tegen. Ze dwong me mee terug naar school te gaan omdat ze anders alles thuis zou verklappen. Je snapt wel dat bij terugkomst op school het kolenhok weer mijn plaats werd.

Op zondagmiddagen lagen we dikwijls op de loer als *Zat Theske d'n Bels*, die vooraan in Arendonk woonde, van het café van Jef van der Heijden in de richting van het café van

Gotte Jan (Kerkhofs) waggelde. Bij het snoepwinkeltje van Loukes Nel (Goudsmids) stonden we hem op te wachten. Hij ging daar dan naar binnen en kocht een hoeveelheid snoep die hij aan ons uitdeelde. We vroegen dan wel eens aan hem: "Theske wá zoude doen és gé hil veul geld hot?" Hij riep dan,

In hun mooiste kleren poseren hier omstreeks 1924 Jan Panjoel en zijn vrouw Thee Vosters met hun eerste vijf kinderen. Van links naar rechts Marietje, moeder Thee, Annie, Gust, Simon, vader Jan en Bertus.

daarbij met zijn handen een wijds gebaar makend: "Verspreiden", vertelt Doortje lachend.

Toen ik ongeveer 14 jaar oud was ben ik lid geworden van de Reuselse toneelvereniging die in het patronaat van de fraters domicilie had. Welke stukken we gespeeld hebben weet ik niet meer. Wel kan ik me herinneren dat ik een paar keer de rol van *duuvel* heb gekregen. Blijkbaar paste die rol toen goed bij mij.

De sacramentsprocessie die elk jaar door de Lensheuvel trok maakte op mij een grote indruk. Ik weet nog dat ons Isa gekleed in een bruidskleed met daarover een mooie lange sluier een van de Mariabeelddraagsters was. Onzen Bert was een van de flambouwers die het baldakijn omhoog hielden waaronder de pastoor met de monstrans liep. Alle inwoners die aan de route in de Lensheuvel woonden hadden achter het raam van hun voorkamer een Heilig Hartbeeld staan dat met bloemen versierd was. Prachtig was dat.

Vrije tijd

Na mij lagere schooltijd ging ik naar de huishoudschool van de nonnen om er poetsen en koken te leren. Hoewel de nonnen streng waren hield ik er van om samen met anderen spannende dingen te doen. Zo zagen we wel eens de kans schoon om aardbeien en bessen

Vijftigjarig huwelijksfeest van Bert en Hanneke Panjoel op 22 mei 1934. We herkennen v.l.n.r. Piet van Huipe Kiske, Huipe Kiske, Isabella Huijbregts-Bel, To Panjoel-Coolen, Anneke Roymans-Bel met zoon, Marietje van Huipe Kiske, Driek Panjoel, Janus van Gompel, Isabella van Limpt-Panjoel, Sanders Hanneke, Lies en An Panjoel en Anneke Panjoel-Mutsers.

uit de zusterstuin te plukken wat ten strengste verboden was.

Ook werd bij mij in die tijd de belangstelling voor vriendjes groter. De nonnen hadden dat in de gaten want ik mocht aan de straatkant niet meer de ramen wassen omdat daar dan te veel vriendjes voorbij kwamen, lacht Doortje. Voor een 14-jarige meisje was er in die tijd weinig vertier. Bij *d'n Brauwer*, iets verderop

Een vijftigjarige huwelijksfeest was in 1934 in Reusel een zeldzaamheid waar zelfs de burgemeester en een feestcomité aan te pas kwamen om alles in goede banen te leiden. We herkennen vooraan v.l.n.r. de kinderen Bertha van Limpt, Nellie Panjoel, Anneke, Nellie en Miet van Limpt, Doortje Panjoel en vervolgens het gouden bruidspaar.

Het geboortehuis van Doortje Damen aan de Lensheuvel waar ze op 17 mei 1927 geboren is. In de oorlog werd dit huis zwaar gehavend en de inboedel totaal vernield.

in de Lensheuvel, gingen we wel eens *bier-tunneke* rollen. Dat zou goed zijn voor het bier werd ons verteld. We moesten met onze voeten de biervaten een paar keer over *d'n bloik* (grasveld) van de brouwerij rollen. Als beloning kregen we daarvoor een flesje rode priklimonade.

Meestal echter moest ik helpen in de huishouding of bij onze pa in zijn grote tuin. Tijdens de afwas werd er in huis veel gezongen. Vooral ons moeder en ons Isa konden zingen als lijsters.

Een keer mochten we naar de kranskoffie bij Jan-oom (Vosters) en mochten daar dansen

en naar de muziek luisteren die door een paar jonge mannen gespeeld werd. We zijn ook wel eens stiekem ergens anders naar een kranskoffie geweest maar daar hield het dan wel mee op.

Het kermisterrein was in die jaren ongeveer 100 meter voorbij ons huis, op het pleintje van de Lensheuvel waar nu het beeld van de Postelse Witheer staat. We kregen met de kermis ieder een dubbeltje van thuis mee en moesten op het kermisterrein de moeilijke keuze maken om snoep of ijs te kopen of voor 3 cent per keer een paar rondjes in de *pérdjesmeulen* te maken.

Met de vrachtwagen van onze pa zijn we eens met het hele gezin naar Tegelen geweest waar we het passiespel hebben bijgewoond dat daar jaarlijks wordt opgevoerd, weet ik nog wel.

Tweede Wereldoorlog

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog toen er in Reusel in verband met de gevechten aan de grens een invasie van Duitse soldaten was zijn we een paar dagen uit de Lensheuvel weggevlucht. Eerst hebben we bij Kees van Hoof aan de brandtoren aangeklopt. Omdat het ook daar niet veilig genoeg was zijn we bij de familie Hoeks in Hapert terecht gekomen. We hebben daar toen met de hele familie in de paardenstal geslapen. Omdat ik bang van paarden ben heb ik daar geen oog

Jan en Thee Panjoel met hun negen kinderen poseren hier op de dag van hun zilveren bruiloftsfeest op 5 januari 1937.

dicht gedaan, weet ik nog wel. Gelukkig duurde de oorlogsschermutselingen in Reusel maar kort en konden we weer na enkele dagen naar huis terug.

Omdat onze pa het aan zijn hart kreeg heeft hij vanaf zijn vijftigste het vrachtbedrijf overgedaan aan onze Bert en onze Simon. Zij hebben in de oorlog nog een nieuwe vrachtauto aangeschaft die speciaal was ingericht voor het vervoeren van vee. In die tijd kwam onze Simon meestal laat thuis van zijn route en moest daarna nog warm eten. Omdat ik van het lekker ruikende eten weer trek had gekregen en omdat hij dat wist liet hij altijd wat eten voor mij over. Dat heb ik altijd heel lief van hem gevonden.

In de laatste oorlogsjaren ben ik bij de huishoudelijke dienst van het Sint Jozefziekenhuis in Eindhoven gaan werken. Daar waren mijn nichtjes Nel, An en Miet van tante Bel ook al. Daar hebben we het grote bombardement op Eindhoven meegemaakt. We beleefden toen bange momenten waarbij we opdracht kregen tegen de muren te gaan staan omdat dat het veiligste was. Op het laatst van de oorlog werd het ziekenhuis door de Duitsers ontruimd omdat ze het voor hun eigen soldaten nodig hadden. In een school

elders in de stad werd toen in allerijl een noodziekenhuis ingericht. Voordat de bedden erin konden was er nog veel werk aan de winkel want de school moest eerst 'spic en span' gepoetst worden.

De bevrijding heb ik in Eindhoven meegeemaakt. We hadden al wel gehoord dat er in Reusel fel gevochten werd maar wisten niet hoe erg het daar was. Natuurlijk wilde ik na de bevrijding van Eindhoven zo vlug mogelijk naar mijn familie in Reusel. Met Jo van der Aa uit Steensel ben ik te voet de tocht naar Reusel begonnen. In Hapert bij de familie Hoeks ontmoette ik onzen Bert die daar met zijn gezin naar toe was gevlucht. Hij vertelde dat ik niet naar Reusel kon omdat de rest van het gezin in een schuilkelder zat bij Péér Huijbregts in de Voort en het er veel te gevaarlijk was. Toen we eindelijk naar Reusel konden zagen we pas hoe groot de vernielingen waren. Het hele dorpscentrum inclusief de kerk, het zuster- en het fraterklooster lag grotendeels in puin. Ook ons huis had veel schade opgelopen. Het zat vol schietgaten en de meubels, etenswaren en de rest van de huisraad was vernield of verdwenen. Het enige wat nog heel was, was een grote soeptrien die nog op een kapotte tafel stond. Ons moeder heeft later nog veel moeite gedaan om te ontdekken van wie die soeptrien was.

Jongeman Frans Damen tijdens zijn verkeringstijd met Doortjes Panjoel, omstreeks 1948.

De jonge knappe Doortje Panjoel omstreeks 1948. Geen wonder dat Frans Damen op haar verliefd werd.

De meiden van het gezin van Jan en Thee Panjoel omstreeks 1940. Van links naar rechts Doortje, Isa, Marietje, Nellie, Annie en Nolda.

De laatste jaren van de oorlog waren voor ons gezin toch al rampzalig verlopen omdat onze nieuwe vrachtwagen door de Duitsers gevorderd was en later in Valkenswaard uitgebrand is teruggevonden. Mijn broer Simon was daardoor gedwongen bij ontginningsmaatschappij 'de Heidemij' te gaan werken

om toch brood op de plank te krijgen. Bovendien was er ook nog de onzekerheid hoe in dat oorlogsgeweld verging met onze Gust die in het Duitse Kassel dwangarbeider was en hoe het was met ons Nellie die in Heerlen kloosterzuster was bij de orde van de 'Kleine Zusters van de Heilige Jozef'. Het moet voor mijn ouders heel zwaar geweest zijn dit allemaal mee te moeten maken.

Na de bevrijding was er geen tijd om bij de pakken neer te gaan zitten er moest immers geld verdiend worden. Onze Bert en onze Simon kochten twee paarden om het vervoer weer ter hand te kunnen nemen. Ze troffen het niet het ene paard ging al snel dood aan *droes* en het andere wou niet goed trekken. Gelukkig konden ze na een tijdje weer uitbreiden en kon het transport weer per vrachtwagen uitgevoerd worden, vertelt Doortje.

Eigen gezin

Na de bevrijding begon ik als dienstbode bij de familie Antoon Willekens die in het grote herenhuis woonde dat nu nog aan de kruising Groeneweg en de Wilhelminalaan staat. Voor 25 gulden in de maand hield ik het grote huis schoon en diende het eten voor de familie op. In dat huis waren Engelse militairen ingekwartierd. Met hen kon ik het goed vinden. Zo mocht ik van hen een elektrisch kacheltje gebruiken om me in het onverwarmde huis aan te kunnen warmen.

Het gelukkige bruidspaar Frans en Doortje Damen op 30 mei 1949. De bruiloft werd gevierd in het woonhuis van de ouders van Doortje en heeft tot vier uur in de nacht geduurd.

In 1948 ben ik in confectieatelier Otten aan de Turnhoutseweg gaan werken. Ik naaide daar overalls met een naaimachine met drie naalden. Ons Mietje werkte daar ook. Niemand kon de boorden en de manchetten zo vakkundig aan de Kenmore overhemden zetten als zij. Bij Otten ben ik ook nog even voorzitter geweest van het vakbondsoverleg.

Nadat ik al wat vriendjes gehad had kwam ik op mijn verjaardag van 17 mei 1947 de ware Jacob tegen. Frans Damen vroeg mij op die avond zijn vriendin te worden. We hadden elkaar al een tijdje op het oog maar het was er tot die tijd toch niet van gekomen. Frans, afkomstig uit Tilburg, was in Reusel gestationeerd als douanebeambte. In de naoorlogse jaren, toen nog veel huishoudelijke goederen op de bon waren, werkte hij op het distributiekantoor waar de bonnen volgens vaste regels uitgedeeld werden. Toen dat werk teneinde was kon Frans meteropnemer worden bij de PNEM.

Frans en ik zijn op 30 mei 1949 getrouwd. We hebben er een lange trouwdag van gemaakt. Om 9.00 uur zijn we getrouwd zodat het feest dat in het huis van mijn ouders gevierd werd vroeg kon beginnen. Het duurde tot 4.00 uur 's nachts. De Panjoelen, met mij voorop, hielden wel van feesten, lacht Doortje. We hadden twee kamers gehuurd bij Willem Stessel (Dijsseldonk), die de kinderen in de

buurt ook wel de *Goeie* opa noemden. Daar woonden we krap en hadden niet veel meer bezittingen dan een bed, tafel, een paar stoelen en een kast maar waren daar heel tevreden mee. Onze oudste zoon Albert is daar nog geboren. Omdat het met een kind op twee kamers te klein werd zijn we spoedig daarna verhuisd naar de Lensheuvel. We konden terecht in het zijgevelgedeelte van het huis van Péér Wouters, waar we 4,5 jaar gewoond hebben. Ons Dorethé en onze John zijn daar geboren. Omstreeks 1956 kwam onze droom uit in de vorm van een eigen nieuwbouwwoning in de Beukenlaan. Hier is Frank geboren, onze jongste.

Frans en Doortje Damen met hun kinderen omstreeks 1974. Frans en Doortje worden geflankeerd door de oudste kinderen Albert en Dorethé. Vooraan de jonkies John en Frank.

Deze blije vier geslachten worden gevormd door v.l.n.r. moeder Simone Menting, haar dochter Iris, super oma Doortje Panjoel en oma Dorethé Damen.

Doortje met haar kinderen, aange-trouwden, klein-kinderen en achter-kleinkinderen tijdens een vakantie in het Turkse Marmaris. De hele bups is ook al op vakantie geweest in het Spaanse Benidorm en het Engelse York. Vooraan respectie-velijk derde en eerste van rechts zitten haar oogappeltjes de achterkleinkinderen Iris en Dennis.

In 1974 hebben we maar liefst 3 feesten gevierd. In dat jaar vierden Frans en ik onze zilveren bruiloft en zijn ons Dorethé en onze Albert getrouwd.

Rond zijn vijftigste jaar werd Frans ernstig ziek. Vierentwintig jaar lang tot aan zijn overlijden heeft hij tegen deze ziekte moeten knokken. Uiteindelijk heeft hij de strijd niet kunnen winnen

Ondanks zijn lichamelijke gesteldheid kon hij het toch opbrengen met mij en de kinderen nog veel van het leven te maken. Zo bleven we regelmatig op vakantie gaan, iets wat ik heel mijn leven graag gedaan heb. Trouw ging hij op zondagmiddagen bij café de Zwaan biljarten met onze Albert, zijn schoonzoon Co en zijn zwager Mart Janssen.

Gelukkig had hij ook nog zijn hobby's het verzamelen van postzegels en munten en puzzelen. Hij was trots op zijn kinderen en zeven kleinkinderen om wat ze deden en wie ze waren. Jammer genoeg heeft hij zijn twee achterkleinkinderen niet meer meegemaakt.

Oude dag

In mijn leven ben ik veel op vakantie geweest en heb daardoor veel kunnen zien en genieten. De laatste jaren heeft Nel Dirx mij diverse keren vergezeld. Twee jaar geleden ben ik

met alle kinderen, aangetrouwden en klein-kinderen naar Turkije geweest, een geweldige belevenis.

Wekelijks ga ik therapeutisch zwemmen wat wegens mijn twee nieuwe heupen en nieuwe knie wel nodig is. Altijd ben ik blij als de kinderen of anderen op bezoek komen of ik ergens gezellig kan gaan borrelen. Nog steeds kan ik van alles genieten, vertelt Doortje gemeend.

Slot

Doortje komt er voor uit dat ze vroeger als kind spannende ook wel ondeugende dingen wilde doen. Graag hing ze de feestneus uit. Op jonge leeftijd een vriendje verschalken ging ze niet uit de weg. Tijdens het interview vertelt ze op vlotte en enthousiaste wijze haar verhaal. Op vakanties nieuwe dingen ontdekken heeft ze altijd heel graag gedaan. Altijd en nu nog heeft ze willen genieten van wat het leven haar te bieden had en heeft. Misschien heeft ze daarom in Reusel wel haar bijnaam Doortje Dartel gekregen. Ze is trots op haar kroost en maakt duidelijk dat haar afkomst en familiebanden altijd heel belangrijk voor haar zijn geweest. Daarom stellen we met recht vast dat Doortje van Jan Panjoel en van Thee van *Sieme Snip* een echte Reuselse genoemd mag worden.